

การเคลื่อนกล้องเพื่อสื่อความหมายของรายการสารคดีท่องเที่ยว “วิวไฟน์เดอร์”

The Camera Movement for Communication of Travel Documentary Program
“View Finder”

วรรณดี อ่อนน้อม. วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.

Worrawut Onnaum. College of Communication Arts, Rangsit University.

Email : worrawut.o@rsu.ac.th

Received: 9 July 2022 ; Revised: 2 August 2022 ; Accepted: 1 November 2022

บทคัดย่อ

การศึกษา “การเคลื่อนกล้องเพื่อสื่อความหมายของรายการสารคดีท่องเที่ยววิวไฟน์เดอร์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนกล้อง และลักษณะพื้นที่ที่เหมาะสมกับการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนกล้องในการถ่ายทำรายการสารคดีท่องเที่ยว เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากการวิเคราะห์รายการสารคดีท่องเที่ยววิวไฟน์เดอร์ และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้สร้างสรรค์ ผู้ผลิตรายการวิวไฟน์เดอร์ และรายการท่องเที่ยวอื่นๆ สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ผลการวิจัย พบว่า

1. การวิเคราะห์รายการวิวไฟน์เดอร์ พบว่า ภาพบุคคลที่ปรากฏจะมีบุคคล และยังมีบุคคลอื่นๆ อยู่ในรายการ เช่น ชาวบ้าน ในด้านภาพบรรยากาศและสถานที่ มีทั้งภูเขาสูงชัน มีหน้าผาสูงเป็นแนวยาว มีพื้นที่ราบ ปกคลุมไปด้วยต้นไม้ ดอกไม้ นานาพันธุ์ บางสถานที่มีฝนตก มีหมอกปกคลุมอยู่จำนวนมาก บางตอนมีการถ่ายทำทั้งบนเกาะ การถ่ายทำในเมือง เห็นบ้านเรือน ท้องถนน วิถีชีวิตของคนในชุมชนนั้น นอกจากนี้ ยังมีภาพอื่นๆ เป็นภาพการเดินทาง ขณะอยู่ในรถ ภาพการถ่ายภาพโฆษณาที่เป็นสปอนเซอร์ และภาพอินโฟกราฟิก แสดงแผนที่

2. ผลการศึกษาลักษณะการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนกล้องในรายการสารคดีท่องเที่ยว ตามแนวคิดภาษาภาพเชิงเทคนิค และแนวคิด The good eye ดังนี้

(1) องค์ประกอบภาพ มีการจัดวางจุดสนใจ คือบุคคล เลี่ยงไปด้านใดด้านหนึ่งของภาพ เป็นการทำให้บุคคลโดดเด่น เห็นภาพรวมของสถานที่ท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบ มีการจัดวางภาพบุคคลลักษณะเต็มตัว จะเห็นท่าทางในการยืน การโน้มตัว การวางมือ แสดงความเป็นธรรมชาติ ไม่เกร็ง ครึ่งตัว จะเห็นส่วนใบหน้าและลำตัว เน้นท่าทาง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวไม่แข็ง เห็นสีหน้า แววตาชัดเจน และเน้นเฉพาะใบหน้าจะเจาะใกล้ๆ เน้นให้คนดูเฉพาะใบหน้า แสดงสีหน้า แววตาชัดเจน รวมถึงมีการใช้ฉากหลังเป็นสถานที่จริง มีบุคคลอื่นอยู่ในสถานที่ แสดงถึงความเป็นธรรมชาติ การถ่ายจากสถานที่จริง การใช้การย้อนแสงหรือเงามืด เป็นภาพแนวชิลูเอท มองเห็นเป็นเพียงเงาตัว เน้นที่ตัวบุคคลที่มีฉากหลังที่สว่าง ภาพเต็มเต็มอารมณ์ สามารถสื่ออารมณ์ได้ดี

ดูน่าสนใจ มีการใช้รูปทรงที่เน้นให้เห็นรายละเอียด 3 มิติ คือ ความกว้าง ความสูง ความลึก รู้สึกเห็นภาพเสมือนจริง อยู่ในสถานที่จริง มีการใช้เส้น เป็นตัวนำไปสู่จุดเด่น หรือจุดสนใจของภาพ และมีการจัดวางภาพตามลักษณะของกฎสามส่วน ภาพที่อยู่บริเวณจุดตัดจะโดดเด่น ดึงดูดสายตาผู้ชม ภาพดูลงตัว มีสัดส่วนและลดความสับสนของผู้ชมได้อย่างดี

(2)การเคลื่อนไหวกล้อง พบลักษณะการเคลื่อนไหวกล้องดังนี้ 1) การแพน ใช้ในหลายโอกาส เช่น การถ่ายทำตามรถที่กำลังขับอยู่ การแพนแบบสำรวจ ในกรณีที่ต้องการนำเสนอภาพบรรยากาศโดยรอบ โดยใช้อุปกรณ์เสริมในการเคลื่อนไหวกล้องทำให้ภาพที่เกิดขึ้นมีลักษณะเคลื่อนไหวไม่ราบเรียบจนเกินไป ใช้ในการทำหน้าที่แบบแทนสายตา 2) การซูม เปลี่ยนจากภาพขนาดมูมกว้างมาเป็นมูมแคบ ทำให้เห็นภาพที่อยู่ใกล้ๆ ได้ชัดขึ้น รู้สึกว่าสิ่งที่ถ่ายถูกดึงเข้ามาใกล้ตัวหรือถอยห่างออกไป 3) การทิลท์ เน้นให้เห็นสิ่งที่ถ่าย เพื่อเร่งเร้าอารมณ์ความรู้สึก ความสนใจของผู้ชม ต้องการเน้นให้เห็นสิ่งที่ถ่ายในด้านความสูง และการตั้งกล้อง รู้สึกนิ่งสงบ ไม่เคลื่อนไหว

(3) การใช้ตำแหน่งมูมกล้อง มีภาพมูมปกติ ตั้งกล้องระดับเดียวกับสิ่งที่ถ่ายหรือภาพมูมระดับสายตาให้ความรู้สึกกับผู้พุดจับจ้องสบตากับกล้องและพูดโดยตรงกับเลนส์กล้อง การใช้ตำแหน่งมูมกล้องภาพมูม และมูมวัตถุ แทนสายตาของผู้ชมที่เป็นผู้สังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม และภาพมูมสูง ให้ผู้ชมเหมือนผู้แอบดูเหตุการณ์

3. ผลการศึกษาลักษณะพื้นที่ที่เหมาะสมกับการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวกล้องในการถ่ายทำรายการสารคดีท่องเที่ยว

(1) ภาพที่เหมาะสมกับความแตกต่างของลักษณะพื้นที่ในรายการวิวพาโนเรมอร์ สถานที่ที่รายการพาไปเที่ยวนั้น จะมีความหลากหลาย ตั้งแต่ที่เป็นธรรมชาติ เช่น หุบเขา ผืนป่า ทะเล ลำธาร หมู่เกาะ เป็นต้น และพื้นที่ สถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคาร ตึก บ้าน โบราณสถาน ย่านเมืองเก่า รีสอร์ท โรงแรม ตลาด สนามบิน ร้านอาหาร เป็นต้น ด้วยรายการวิวพาโนเรมอร์ เป็นรายการที่ถ่ายทำที่สถานที่จริง ภาพจึงเป็นไปตามลักษณะของพื้นที่ นอกจากนั้น รายการวิวพาโนเรมอร์มักใช้ภาพที่เหมาะสมกับความแตกต่างของลักษณะพื้นที่ โดยสถานที่เดียวกัน แต่สามารถนำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจในแง่มุมที่ต่างกัน และบรรยากาศที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะรายการมีความเป็นตัวของตัวเอง ในการเสนอภาพ ทำให้ผู้ชมสนุกสนานและได้รู้จักสถานที่นั้นอย่างละเอียด ด้วยภาพที่รายการนำเสนอไว้ ภาพที่เหมาะสมกับความแตกต่างของลักษณะพื้นที่ในรายการวิวพาโนเรมอร์นั้น จุดเด่นที่สำคัญของรายการคือ ภาพให้ตระหนักรู้เสมอว่า ผู้ชมนั่งชมอยู่นั่งจ่อโทรทัศน์ไม่ได้ลุกออกไปเที่ยว ดังนั้น ภาพ คือสิ่งที่จะทำให้ผู้ชมอยากไปเที่ยว และเป็นความสำเร็จของรายการ เน้นการเล่าเรื่องเหตุการณ์ ภาพสามารถเล่าเรื่องได้ด้วยตัวเอง

(2)การสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวกล้องในรายการวิวพาโนเรมอร์ พบว่า คำเนิ่งถึงบทบาทของผู้ชม มีการนำเสนอภาพรูปแบบแทนการได้เห็น มีการนำเสนอภาพ รูปแบบดึงดูดผู้ชมเข้ามาพัวพันกับสถานที่ ด้านการเคลื่อนไหวกล้อง พบว่า มักเป็นการเคลื่อนไหวกล้องแบบไม่มีแบบแผน ลักษณะการเคลื่อนไหวกล้องขึ้นอยู่กับลำดับการเล่าเรื่อง มีทั้งการแพน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์หรือเกิดเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ถ่ายสองสิ่งอยู่ห่างกัน หรือพื้นที่ของการถ่ายที่แยกอยู่ห่างกัน การซูม เพื่อต้องการให้ผู้ชมโฟกัสกับวัตถุนั้น ให้เห็นรายละเอียดของสิ่งที่โฟกัสได้อย่างชัดเจน และเปลี่ยนขนาดของวัตถุอย่างช้าๆ เพื่อทำให้น่าสนใจหรือให้คนดูตื่นเต้น ตื่นตาตื่นใจ การทิลท์ มักจะใช้ในฉากที่ต้องการให้เห็นความสูง แต่ไม่สามารถเคลื่อนตามเส้นตรงได้ เพราะเกินรัศมีกล้อง และการทวิต เพื่อการเปลี่ยนตำแหน่ง และทิศทางของกล้องเพื่อกำหนดรูปแบบ ของการนำเสนอภาพในแนวทางใหม่ เป็นการหลีกเลี่ยงความซ้ำซากน่าเบื่อหน่ายของสิ่งที่ถ่าย จะช่วยให้เกิดการเคลื่อนไหวในเรื่องมิติ และความลึกของภาพ

คำสำคัญ: การเคลื่อนไหวกล้องเพื่อสื่อความหมาย, รายการสารคดีท่องเที่ยววิวพาโนเรมอร์

Abstract

The study of “The camera movement for communication of travel documentary program View Finder” Moving Camera to Communicate Meaning of Viewfinder Travel Documentary” aims to study the characteristics of camera movement. and the characteristics of the area suitable for conveying meaning by moving the camera in the filming of travel documentaries is a qualitative research Collected data from the analysis of Viewfinder travel documentaries and in-depth interviews with creators Viewfinder show producer and other travel programs Specifically randomized, the results of the research found:

1. The analysis of the Viewfinder program found that the portraits that appear will have a person, moderator, may have a co-host as and there were also other people on the list, such as villagers. There is a long, high cliff with a flat area covered with trees various flowers some places have rain There was a lot of fog. Some episodes were filmed both on the island shooting in the city saw houses, roads, and way of life of the people in that community. In addition, there were other pictures it is a picture of a journey while in the car, a hidden image of a sponsored advertisement and infographics showing a map

2. The results of a study of the nature of communication by moving the camera in a travel documentary program according to the concept of technical visual language and the concept of the good eye as follows:

1) Composition The focus is placed, that is, the person tilted to one side of the picture. to make a person stand out See an overview of attractions as an element. There is a full-body portrait of a person. will see posture in standing, leaning, hand placement, showing natural Look at only the faces, showing facial expressions, clear eyes, including using the background as a real place. Someone else is on the premises showing naturalness shooting from real locations. Using backlit or shadows It is a silhouette picture only seen as a shadow. Emphasizes dark subjects against bright backgrounds emotional images can convey emotions well, looks interesting, has the use of shapes that emphasize the details of 3 dimensions, namely width, height, depth, feel like a virtual image. Being in a real place, using lines as a leading pointer or the focus of the image and the image is arranged according to the rule of thirds. The image at the intersection will stand out. It catches the viewer's eye. The picture looks perfect, proportional, and reduces the confusion of the audience as well.

(2) Camera movement there is a pan following the car that is driving to clearly see the movement of the car Gives a feeling that the image acquired is a new image all the time. Survey pan the camera to move slowly to see the surrounding atmosphere make the animations not smooth and twitching, there is a zoom, changing from a wide-angle image to a narrow angle. Makes the image of the distance clearer. Feels that the subject is being drawn closer to you or back away. There is a tilt. Want to emphasize what is being captured to speed up the arousal audience attention Want to emphasize what was taken in height and setting the camera, feeling still, calm, not moving

(3) Using the camera angle position, have a normal angle image, set the camera at the same level as the subject or image at eye level. It gives the impression that the speaker is facing the camera and speaking directly to the camera lens. Using camera angles, angle shots and object angles instead of the viewer's eye as a non-participating observer, and a high angle view, the viewer is like a sneak peek at the event.

3.The results of a study on the characteristics of the area suitable for communicating the meaning by moving the camera in the travel documentary filming

(1) An image suitable for the difference in area characteristics in the viewfinder list. The place where the list takes you on a trip will be diverse. From natural places such as valleys, forests, seas, streams, islands, etc., and man-made places such as buildings, houses, historic sites, old towns, resorts, hotels, markets, airports, restaurants, etc., with the viewfinder list. It is a show that was filmed at a real location. The image therefore follows the nature of the area. In addition, viewfinder items often use images that are appropriate for the differences in the area's characteristics. by the same place but can present an interesting story in different aspects. and different atmosphere This is because the program has its own identity in presenting images, giving viewers a fun and insightful way to get to know the place with the images presented An image that fits the difference in area characteristics in the viewfinder list. The main highlight of the program is the pictures. The audience sits in front of the television screen. Not getting out to hang out, so the picture is what makes the audience want to travel and is the success of the show Emphasis on storytelling of events. Pictures can tell a story on their own.

(2) The communication by moving the camera in the viewfinder program was found to take into account the role of the audience. There is a visual representation of the form instead of seeing it. There is a picture presentation The format draws the audience into the place. As for the camera movement, it was found that it was often a random camera movement. The manner in which the camera moves depends on the narrative sequence, including panning, to create a relationship or to form a connection between two things being photographed far apart or areas of shooting that are separated from each other, zooming in order to require the viewer to focus on the subject to clearly see the details of what is in focus and slowly change the size of the object To make it look interesting or make the audience excited, dazzling, tilt is often used in scenes where height is required. But cannot move in a straight line because it exceeds the camera radius and the trust to change the position and the direction of the camera to determine the pattern of presenting images in a new way This avoids the monotony of what is being photographed will help the movement in the dimension and the depth of the image.

Keywords: The camera movement for communication, View Finder travel documentary program

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย รัฐบาลจึงให้ความสนใจกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นยุทธศาสตร์ของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชาติ เห็นได้จากการสร้างนโยบายเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวในหลายปีที่ผ่านมา จากการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชาติด้วยการท่องเที่ยว ส่งผลให้รายการสารคดีท่องเที่ยวได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางตลอดระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา มีรายการสารคดีท่องเที่ยวเกิดขึ้นมากมาย มีการพัฒนาแนวคิดรายการ กระบวนการผลิต วิธีการนำเสนอให้หลากหลายน่าสนใจ แตกต่างกันไปตามภูมิภาคและรูปแบบของการท่องเที่ยว

สารคดีท่องเที่ยว (Travelogue) คือ วรรณกรรมร้อยแก้วที่ผู้สร้างบันทึกเรื่องราวที่ได้ประสบในการท่องเที่ยว โดยให้ความรู้ทางด้านสภาพท้องถิ่น สภาพของคน ความเป็นอยู่ของคน ความรู้ทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ประเพณี วัฒนธรรม การทำมาหากิน หรือที่พิก่อนหย่อนใจ เป็นต้น สารคดีท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 1) แบบเล่าไปเรื่อย ๆ มักเล่าเหตุการณ์เป็นลำดับ 2) แบบเล่าเป็นเชิงเปรียบเทียบ แสดงข้อเปรียบเทียบข้อดี ข้อด้อยสถานที่ไปพบ (นิยา บิลยะเม และคณะ, 2559)

ปัจจุบันรายการสารคดีท่องเที่ยวมีหลายรายการ ผู้ผลิตรายการต่างแข่งขันและมุ่งพัฒนาการนำเสนอในรายการให้มีความน่าสนใจและแปลกใหม่อยู่เสมอ แต่ด้วยเงื่อนไขทางธุรกิจ ทำให้รายการสารคดีท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อยออกอากาศได้ไม่นานมาก หรือบางรายการออกอากาศเฉพาะวันหยุดนักขัตฤกษ์ ทำให้การติดตามรับชมไม่เกิดความต่อเนื่อง และในอีกนัยหนึ่งการนำเสนอรายการในวันหยุดนักขัตฤกษ์ อาจไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายรายการที่แท้จริงได้

ในการสร้างสรรค์สารคดีท่องเที่ยว ภาพถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการสื่อความหมายของรายการสารคดีท่องเที่ยว เพราะสามารถถ่ายทอดบรรยากาศและความงดงามของสถานที่ ตลอดจนเรื่องราวการเดินทาง เพื่อกระตุ้นความรู้สึกต่อการรับชม เพราะภาพ คือการสื่อความหมายเพื่อหวังผลทางจิตวิทยาต่อผู้รับชม การจะได้มาซึ่งภาพในรายการสารคดีท่องเที่ยว จะต้องใช้เทคนิควิธีการเคลื่อนกล้อง ที่จะสามารถสื่อความหมายด้วยภาพ เป็นสิ่งที่ผู้ชมได้เห็น โดยที่ผู้ตัดต่อลำดับภาพ ได้เลือกสรรภาพมาอย่างดีที่สุด เพื่อให้ผู้ชมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง โดยการตัดต่อลำดับภาพ เล่าเรื่องด้วยภาพ เพราะฉะนั้นผู้ลำดับภาพต้องเข้าใจการสื่อความหมายของภาพให้ลึกซึ้งเสียก่อนว่า ลักษณะภาพและลักษณะการเคลื่อนไหวของกล้องโทรทัศน์ แต่ละข้อดี และแต่ละฉากนั้น ต้องการสื่อสารอะไรกับผู้ชม เพราะกล้องเป็นตัวแทนสายตาของผู้ชม การเคลื่อนไหวของกล้องแต่ละครั้ง เป็นการนำเสนอภาพในลักษณะต่างๆ เพื่อเล่าเรื่องให้กับผู้ชม (กนกรัตน์ ยศไกร, 2551)

รายการ วิวไฟน์เดอร์ เป็นรายการสารคดีท่องเที่ยว ด้วยแนวคิดเปิดมุมมองในการท่องเที่ยวที่แตกต่าง ดำเนินรายการโดย ฐิรี ธิรฎพฤกษ์ เริ่มออกอากาศตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 เริ่มออกอากาศในช่วงแรกทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 โมเดิร์นไนน์ ออกอากาศเฉพาะในวันหยุดนักขัตฤกษ์ พ.ศ. 2558 หลังการประมูลทีวีดิจิทัล รายการ วิวไฟน์เดอร์ จึงมีการปรับรูปแบบรายการ และปรับชื่อรายการเป็น รายการ วิวไฟน์เดอร์ ดรีมลิสต์ โดยมีแนวคิดเปิดมุมมองการท่องเที่ยวตามเส้นทางความฝัน สู่จุดหมายปลายทางที่แตกต่าง

จึงถือได้ว่า รายการวิวไฟน์เดอร์ เป็นรายการสารคดีท่องเที่ยว ที่มีการนำเสนอมาอย่างยาวนานถึง 10 ปี อีกทั้งยังมีพัฒนาการทั้งแนวคิดรายการ และกระบวนการถ่ายทำที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับสาร โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่รักการท่องเที่ยว และยังยกระดับการนำเสนอรายการด้วยการสร้างสรรค์ภาพมุมมองใหม่ ด้วยอุปกรณ์การถ่ายทำที่ทันสมัย ทั้งที่การถ่ายทำรายการท่องเที่ยวในจุดหมายปลายทางที่มีความยากลำบาก การสร้างสรรค์ภาพให้มีความสวยงาม น่าสนใจจึงเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ทว่ารายการวิวไฟน์เดอร์ กลับสร้างสรรค์

ภาพได้อย่างน่าสนใจ จนเกิดเป็นแง่มุมในการศึกษาลักษณะภาพที่เกิดจากการเคลื่อนกล้องในรายการวิวไฟน์เดอร์ว่ามีลักษณะการสื่อความหมายของภาพในการเคลื่อนกล้องอันเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ของการผลิตรายการสารคดีท่องเที่ยวเพื่อยกระดับการผลิตรายการโทรทัศน์ให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่การท่องเที่ยวประเทศไทยได้

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ “การเคลื่อนกล้องเพื่อสื่อความหมายของรายการสารคดีท่องเที่ยววิวไฟน์เดอร์”

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนกล้องในรายการสารคดีท่องเที่ยว
2. เพื่อศึกษาลักษณะพื้นที่ที่เหมาะสมกับการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนกล้องในการถ่ายทำรายการสารคดีท่องเที่ยว

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัย “การเคลื่อนกล้องเพื่อสื่อความหมายของรายการสารคดีท่องเที่ยววิวไฟน์เดอร์” นี้ ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นการรอบแนวคิดสำหรับการนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แนวคิดเรื่อง ภาษาภาพเชิงเทคนิค ว่าด้วยเรื่องการสื่อความหมายด้วยภาพที่มีองค์ประกอบด้านเทคนิคที่หลากหลาย ทั้งขนาดภาพ มุมกล้อง การเคลื่อนกล้อง โดยองค์ประกอบทั้งหมดมีผลต่อผู้รับชมในเชิงจิตวิทยา
2. กระบวนการสื่อสารของ JACOBSON'S MODEL อธิบายถึงกระบวนการสื่อสารและบริบทของการสื่อสาร โดยให้ความสำคัญกับการสื่อความหมายแฝงในแง่ของความงาม
3. หลักการวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดเรื่อง THE GOOD EYE เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ภาพที่มองว่าการสร้างสรรค์ภาพเป็นเรื่องของเทคโนโลยีที่ใช้ในการสร้างสรรค์ เติมไปด้วยการประกอบสร้างความหมายและความงามของภาพ ไม่ว่าจะเป็นการจัดวาง สี แสง การเคลื่อนกล้อง การตัดต่อ เสียง และ เนื้อหาในภาพที่ส่งผลให้เกิดความหมายแฝงมีผลในเชิงจิตวิทยา
4. กระบวนการผลิตและการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ว่าด้วยกระบวนการในการผลิต และสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ โดยมีลำดับขั้นตอนก่อนการผลิต คือการเตรียมงาน วางแผน ออกแบบเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ และการเขียนบทรายการ ขั้นตอนการผลิตและถ่ายทำรายการตามที่ได้วางแผน โดยมีลักษณะการทำงานและหลักปฏิบัติแตกต่างกันไปตามรูปแบบรายการและขั้นตอนหลังการผลิตคือการตัดต่อรายการโดยเกิดจากการรวบรวมองค์ประกอบภาพและเสียง ประกอบสร้างความหมาย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. แหล่งข้อมูล

1.1 แหล่งข้อมูลสื่อบุคคล ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) ผู้สร้างสรรค์และผู้ผลิตรายการวิวไฟน์เดอร์ ได้แก่ โปรดิวเซอร์รายการ ฝ่ายลำดับภาพ ฝ่ายตัดต่อ และตากล้องจำนวน 3 คน และสัมภาษณ์ผู้สร้างสรรค์และผู้ผลิตรายการท่องเที่ยวอื่นๆ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน เพื่อใช้ในการหาหลักการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนกล้องในรายการสารคดีท่องเที่ยว รวมถึงใช้ในการหาพื้นที่ที่เหมาะสมกับการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนกล้องในการถ่ายทำรายการสารคดีท่องเที่ยว

1.2 แหล่งข้อมูลสื่อ YouTube ของรายการ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ภาพรายการจากการคัดเลือกของผู้สร้างสรรค์และผู้ผลิตรายการวีดิทัศน์จำนวน 6 ตอน โดยใช้หลักการวิเคราะห์ภาพโดยแยกองค์ประกอบของภาพตามแนวคิดภาษาภาพเชิงเทคนิค และวิเคราะห์ภาพตามแนวคิด The good eye

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 วิธี คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการวิเคราะห์รายการวีดิทัศน์

3. การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งทางสื่อบุคคล และสื่อ YouTube ของรายการ ในรูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Analysis Description) ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ ส่วนการนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอผ่านมุมมองของผู้วิจัย โดยมองผ่านประสบการณ์และการตีความของผู้วิจัยเป็นหลัก

สรุปผลการศึกษา

แบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์รายการวีดิทัศน์ โดยเป็นตอนที่ถ่ายทำในประเทศไทย จำนวน 3 ตอน คือ 1) Finding the best road I 2 ปี ภูลังกา ภูชี้ฟ้า 2) Off Road in the mist และ 3) มหัศจรรย์อันดามันเหนือ และถ่ายทำในต่างประเทศ จำนวน 3 ตอน คือ 1) วิชาพาเที่ยว New Zealand Family Road trip 2) Gem of Arabia (Oman) และ 3) ภารกิจพิชิตหลังคาโลก มีรายละเอียดการวิเคราะห์ภาพ ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ภาพบุคคล ภาพรวมรายการในทุกตอน จะมีบุคคล ได้แก่ พิธีกรหลัก 1 คน บางตอนอาจมีผู้ร่วมเดินทาง ที่ทำหน้าที่เป็นพิธีกรร่วม มีทั้งเพื่อน และคนในครอบครัวของพิธีกร นอกจากนี้ ยังมีบุคคลอื่นๆ อยู่ในรายการ บางตอนมีการนำสิ่งของไปบริจาคให้กับชาวบ้านในชุมชน การท่องเที่ยวบนเรือ และดำเนินตามเกาะต่าง ๆ จึงปรากฏภาพของบุคคลอื่นด้วย ซึ่งทางรายการได้ขออนุญาตในการถ่ายทำและการออกอากาศแล้ว

1.2 การวิเคราะห์ภาพบรรยากาศ สถานที่ พบว่า สถานที่ที่รายการไปจะมีทั้งภูเขาสูงชัน มีหน้าผาสูงเป็นแนวยาว มีลักษณะเป็นภูเขาเรียงซ้อนกัน ทอดยาวตามแนวและสลับด้วยภูเขาขนาดเล็กใหญ่หลายลูกสลับซับซ้อนกัน มีพื้นที่ราบเล็กน้อยอยู่ระหว่างภูเขาสูง ปกคลุมไปด้วยต้นไม้ ดอกไม้ นานาพันธุ์ บางสถานที่มีฝนตก มีหมอกปกคลุมอยู่จำนวนมาก แต่ก็ยังสามารถมองเห็นความอุดมสมบูรณ์ ความเขียวขจีของต้นไม้ บางตอนมีการถ่ายทำทั้งบนเกาะ เห็นบรรยากาศต้นไม้ ภูเขา หาดทราย และทะเล บนเรือ จะเห็นภาพบรรยากาศโดยรอบทั้งทะเล ท้องฟ้า และในน้ำ นอกจากนี้มีการถ่ายทำในเมือง เห็นบ้านเรือน ท้องถนน วิถีชีวิตที่คนในชุมชนนั้นอาศัยอยู่ ภาพบรรยากาศ สถานที่ ในรายการ จึงมีทั้งมุมสูง เพื่อให้เห็นบรรยากาศ และภาพกว้างของสถานที่ และมุมระดับสายตา

1.3 การวิเคราะห์ภาพอื่นๆ พบว่า บางตอนของรายการเป็นการเดินทางโดยรถซูเปอร์คาร์ และรถกระบะ ส่วนใหญ่จึงเป็นภาพการเดินทาง ขณะอยู่ในรถที่หลากหลายมุม มีการแฝงภาพโฆษณาที่เป็นสปอนเซอร์ (Sponsor) และมีความเกี่ยวข้องกับรถ เนื่องจากเป็นรายการที่เน้นการเดินทางด้วยรถเป็นหลัก นอกจากนี้ มีการใช้ภาพอินโฟกราฟิก (Infographic) แสดงแผนที่ เพื่อให้เห็นลักษณะของพื้นที่

2. ผลการศึกษาลักษณะการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวกล้องในรายการสารคดีท่องเที่ยว ผู้วิจัยวิเคราะห์ลักษณะการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวกล้องในรายการวีดิทัศน์ตามแนวคิดภาษาภาพเชิงเทคนิค และแนวคิด The good eye แสดงผลดังตาราง

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาลักษณะการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวในรายการไวไฟน์เดอร์

ประเด็น	รายละเอียด	การสื่อความหมาย
การวิเคราะห์ภาพตามแนวศึกษายาภาพเชิงเทคนิค		
1. องค์ประกอบภาพ	- จัดวางจุดสนใจ คือบุคคล เฉียงไปด้านใดด้านหนึ่งของภาพ ทำให้น่าสนใจนักไปทางด้านนั้น ส่วนอีกด้านหนึ่งของภาพจะดูโล่ง โดยเป็นวิว ทิวทัศน์ บรรยากาศ	- เป็นการทำให้บุคคลโดดเด่น เห็นภาพรวมของสถานที่ท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบ
	- จัดวางภาพบุคคลทั้งลักษณะเต็มตัว ครึ่งตัว และเน้นเฉพาะใบหน้า	- เต็มตัว เห็นท่าทางในการบิน การโน้มตัว การวางมือ แสดงความเป็นธรรมชาติ ไม่เกร็ง - ครึ่งตัว เห็นส่วนใบหน้าและลำตัว เน้นท่าทาง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวไม่แข็ง เห็นสีหน้า แววตาชัดเจน - เน้นเฉพาะใบหน้า เจาะใกล้ๆ เน้นให้คนดูเฉพาะใบหน้า แสดงสีหน้า แววตาชัดเจน
	- ฉากหลังเป็นสถานที่จริง มีบุคคลอื่นอยู่ในสถานที่	- แสดงถึงความเป็นธรรมชาติ การถ่ายจากสถานที่จริง
	- บ๊วยแสงหรือเงาเกิด เป็นภาพแนวซิลลูเอท (Silhouette) ทำให้มองเห็นเป็นเพียงเงาดำ การเน้นที่ตัวบุคคลที่มีติดกับฉากหลังที่สว่าง	- ภาพเพิ่มเติมอารมณ์ยิ่งกว่าเดิม สามารถสื่ออารมณ์ได้ดี ทำให้ภาพดูน่าสนใจ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในที่ที่มีทัศนียภาพสวยงาม มีมุมที่พระอาทิตย์ขึ้นและตกอย่างน่าตื่นตาตื่นใจ
	- การใช้รูปทรงที่เน้นให้เห็นรายละเอียด 3 มิติ คือ ความกว้าง ความสูง ความลึก	- รู้สึกเห็นภาพเสมือนจริง อยู่ในสถานที่จริง
	- เส้น เป็นตัวนำไปสู่จุดเด่น หรือจุดสนใจของภาพ เช่น เชื้อนกเตา สะพาน	- เห็นจุดเด่น จุดสนใจของภาพอย่างชัดเจน
	- การจัดวางภาพตามลักษณะของกฎสามส่วน	- ภาพที่อยู่บริเวณจุดตัดจะโดดเด่น ดึงดูดสายตาผู้ชม ภาพดูลงตัว มีสัดส่วน และลดความสับสนของผู้ชมได้อย่างดี
2. การเคลื่อนไหว	- การแพนติดตามวัตถุที่กำลังเคลื่อน โดยการแพนตามรถที่กำลังขับอยู่ - การเคลื่อนไหวกล้องไว้บริเวณภายนอก โดยใช้คนถ่าย เพื่อให้เห็นลักษณะการเคลื่อนที่ของรถอย่างชัดเจน	- ให้ความรู้สึกรู้ว่าภาพที่ได้มาเป็นภาพที่ใหม่ตลอดเวลา
	- การแพนแบบสำรวจ สายกล้องให้เคลื่อนที่ไปอย่างช้า ๆ ให้เห็นภาพบรรยากาศโดยรอบ	- ภาพเคลื่อนไหวไม่ราบรื่น และกระตุกเป็นจังหวะ
	- การซูม เปลี่ยนจากภาพขนาดใหญ่มาเป็นมุมแคบ ทำให้เห็นภาพที่อยู่ใกล้ๆ ได้ชัดขึ้น	- รู้สึกว่าสิ่งที่ถ่ายถูกดึงเข้ามาใกล้ตัวหรืออยุ่ห่างออกไป เกิดการเคลื่อนไหวขึ้นในภาพเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงขนาดของ ภาพอย่างต่อเนื่อง

ประเด็น	รายละเอียด	การสื่อความหมาย
	- การทิลท์ ต้องการเน้นให้เห็นสิ่งที่ถ่าย	- ความรู้สึกเชิงจิตวิทยาการรับรู้ หรือเพื่อเร่งเร้าอารมณ์ความรู้สึก ความสนใจของผู้ชม ต้องการเน้นให้เห็นสิ่งที่ถ่ายในด้านความสูง
	- การตั้งกล้อง	- นิ่ง สงบ ไม่มีอะไรเคลื่อนไหวช่วงขณะหนึ่ง
3. การใช้ตำแหน่ง มุมกล้อง	- ภาพมุมปกติ มีการตั้งกล้องระดับเดียวกับสิ่งที่ถ่ายหรือภาพมุมระดับสายตา	- ให้ความรู้สึกกับผู้ดูจับจ้องสบตากับกล้องและพูดโดยตรงกับเลนส์กล้อง
	- การใช้ตำแหน่งมุมกล้องภาพมุม โดยการไฮโดรติดกล้อง ตั้งกล้องป็นขึ้นให้ระดับสูงกว่าบุคคล และมีการใช้ตำแหน่งมุมกล้องมุมวิวดู เป็นมุมภาพทั่ว ๆ ไป	- แทนสายตาของผู้ชมที่เป็นผู้สังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม
	- ภาพมุมสูง โดยการไฮโดรติดกล้อง เพื่อให้เห็นภาพมุมสูง	- ให้ผู้ชมเสมือนผู้แอบดูเหตุการณ์
การวิเคราะห์ภาพตามแนวคิด The good eye		
1. องค์ประกอบด้านเนื้อหา	- การท่องเที่ยวแบบกลุ่มเพื่อน เน้นการขับรถไปเรื่อย ๆ	- เห็นสมรรถภาพของรถ ไปตามเส้นทางที่เห็นวิวทัศน์บรรยากาศระหว่างเดินทาง
	- การพูดแนะนำสถานที่ วิธีการเดินทาง	- แนะนำสถานที่ให้คนอื่นอยากไปตาม
	- การพูดที่แฝงโฆษณาผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับรถ	- ขายผลิตภัณฑ์ที่เป็นสปอนเซอร์ (Sponcer) ของรายการ
	การแทรกภาพอินโฟกราฟิก (Info graphic) แผนที่	- ให้ผู้ชมเห็นลักษณะของพื้นที่โดยรวม การอธิบายสถานที่ต่าง ๆ
2. องค์ประกอบเชิงพื้นที่	- ปกคลุมไปด้วยภูเขา ต้นไม้บนนาชนิด	- ภาพมุมสูง เห็นภูเขา ท้องฟ้า โดยรอบบริเวณนั้น แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์
	- พื้นที่ในรถ	- ภาพมุมแคบ เห็นการกระทำต่างๆ ทั้งสีหน้า แววตา ท่าทางของบุคคลในรถอย่างชัดเจน
3. การแสดงออกของอารมณ์ภาพ	- การกำหนดบทบาทของผู้ชม	- ผู้ชมมีความรู้สึกต่อภาพเหมือนกับว่าได้เข้าไปสถานที่ โดยที่ตัวของผู้ชมเองไม่ได้มีส่วนร่วมที่สถานที่นั้นจริง
	- การใช้กล้องแทนสายตา	- การใช้กล้องเพื่อให้ได้ภาพวางในตำแหน่งแทนสายตา ทำให้ผู้ชมรู้สึกเหมือนเข้ามาอยู่ในสถานที่จริง
	- การใช้กล้องแทนสายตา โดยการถ่ายผ่านโหล	- การนำเสนอภาพรูปแบบการรับรู้อย่างใกล้ชิด โดยการถ่ายผ่านโหล ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกได้อยู่ใกล้เหตุการณ์

3. ผลการศึกษาลักษณะพื้นที่ที่เหมาะสมกับการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนกล้องในการถ่ายทำรายการสารคดีท่องเที่ยว

ในส่วนนี้ เป็นผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้สร้างสรรค์และผู้ผลิตรายการวิวไฟน์เดอร์ ได้แก่ โปรดิิวเซอร์รายการ ฝ่ายลำดับภาพ ฝ่ายตัดต่อ และตากล้อง จำนวน 3 คน และสัมภาษณ์ผู้สร้างสรรค์และผู้ผลิตรายการท่องเที่ยวอื่นๆ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน แบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.1 รูปแบบรายการวีวไฟน์เดอร์

จากการสัมภาษณ์พบว่า รายการวีวไฟน์เดอร์ เป็นรายการท่องเที่ยวแนวใหม่ ที่จะพาไปเที่ยวทั่วประเทศ แบบเท่าๆ ไปดูในสิ่งที่อาจไม่เคยดูมาก่อน และเรียนรู้วิถีการใช้ชีวิตในรูปแบบต่างๆ ของแต่ละความเชื่อ พาไปตามสถานที่ต่าง ๆ และอาจจะเป็นสถานที่ในฝันของใครหลายคน คน ที่ชื่นชอบการเดินทางและชอบท่องเที่ยว มีแนวคิดคือการเปิดมุมมองการท่องเที่ยวตามเส้นทางความฝัน สู่จุดหมายปลายทางที่แตกต่าง เป็นรายการที่สร้างแรงบันดาลใจ อยากให้ผู้ชมได้เดินทางไปสถานที่ต่างๆ ให้ได้ รูปแบบรายการวีวไฟน์เดอร์จะมีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ไปกับการเดินทางของพิธีกร สวมบทบาทเป็นนักท่องเที่ยว จะมีสถานะกลายเป็นผู้ที่ได้เข้าไปสัมผัสประสบการณ์ ในสถานที่ต่างๆ บางสถานที่ที่เป็นจุด Unseen และจะมีจุดเช็คอินใหม่ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว ตระลุตามหาพิภพลับ เทียววิถีท่องเที่ยวทั่วประเทศ พร้อมสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักท่องเที่ยว และส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น เน้นการเดินทางด้วยการขับรถเอง ปั่นจักรยานในบางสถานที่ รวมถึงการเดินทางด้วยเรือ หรือเครื่องบิน

นอกจากนี้ รายการยังมีการแนะนำให้ความรู้ในสถานที่ต่างๆ ว่ามีความน่าสนใจและความเป็นมา ความสำคัญอย่างไร รวมถึงมีการพาไปท่องเที่ยวต่างประเทศ ให้ได้สัมผัส เรียนรู้ วัฒนธรรมของแต่ละประเทศ

ด้านตัวพิธีกรคือ ภูริ หิรัญพฤกษ์ นั้น เป็นบุคลิกของพิธีกรชายผู้รักการผจญภัย เป็นคนสนุกสนาน และเป็นนักท่องเที่ยวที่สนใจชีวิตผู้คนที่แตกต่างกันและสถานที่แปลกใหม่อยู่ตลอดเวลา มีบทบาททั้งเป็นผู้ดำเนินรายการ มัคคุเทศก์ ผู้นำทาง ผู้ให้ความรู้ ผู้ให้ความบันเทิง และเป็นผู้ค้นพบ

3.2 การเลือกใช้ภาพในการถ่ายทำรายการวีวไฟน์เดอร์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ภาพที่ใช้ในการถ่ายทำรายการวีวไฟน์เดอร์ ด้วยความพิเศษของรายการ คือเป็นรายการที่ไปสถานที่จริง บรรยากาศจริง มุมมองของการเลือกใช้ภาพ คือ เน้นความสวยงาม ในการเลือกใช้ภาพในการถ่ายทำรายการวีวไฟน์เดอร์ จึงต้องผสมผสานทั้งภาพและเนื้อหา มีแนวทางในการใช้ภาพว่าส่งผลให้ภาพบอกความหมายและเรื่องราวต่างๆ มีคุณค่าทางภาษาของภาพตรงกับวัตถุประสงค์ของรายการในตอนนั้นๆ

หลักในการเลือกใช้ภาพในการถ่ายทำรายการวีวไฟน์เดอร์ มีทั้งการเลือกภาพแบบเปิดเรื่อง หรือแนะนำสถานที่ โดยใช้ในการเปิดรายการ แนะนำสถานที่ในตอนนั้นๆ การเลือกใช้ภาพแบบต่อเนื่อง เป็นบรรยากาศ สถานที่ การเลือกใช้ภาพแบบเจาะ บริเวณใบหน้า ให้เห็นสีหน้า ท่าทาง อย่างชัดเจน การเลือกใช้ภาพแบบกิริยาและการตอบสนอง ให้เห็นความรู้สึกของทั้งพิธีกร และผู้ร่วมรายการคนอื่นๆ และในตอนท้ายของรายการวีวไฟน์เดอร์ จากการสัมภาษณ์ พบว่า รายการก็มักจะจบด้วยการใช้ภาพการรำล้าผู้ชมจากสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ที่ได้ไปเยือน และปิดท้ายด้วยการสรุปความรู้สึกประทับใจของผู้เดินทางที่มีต่อสถานที่นั้นๆ ภาพที่พิธีกรแสดงความรู้สึกอึดอัดกับความสุขจากการเดินทาง

นอกจากนี้ ในการถ่ายทำรายการวีวไฟน์เดอร์ กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า จะต้องมีการระมัดระวังก่อนถ่ายทำต้องตรวจสอบกล้องให้พร้อมใช้งาน ตรวจสอบทุกครั้งที่ย้ายสถานที่ ตรวจสอบการบันทึกภาพ เมื่อเริ่มถ่ายทำ ควรเช็คระดับเสียงที่บันทึกเป็นระยะ ในสภาพอากาศที่แตกต่างกันให้ระวังการเกิดไอน้ำที่หน้าเลนส์ และถ่ายทำเสร็จควรตรวจสอบโดยการเปิดดู

3.3 ภาพที่เหมาะสมกับความแตกต่างของลักษณะพื้นที่ในรายการวีวไฟน์เดอร์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้สร้างสรรค์และผู้ผลิตรายการวีวไฟน์เดอร์ กล่าวว่า รายการวีวไฟน์เดอร์ และรายการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ พื้นที่ หรือสถานที่ที่รายการพาไปเที่ยวนั้น จะมีความหลากหลาย ตั้งแต่พื้นที่ สถานที่ ที่เป็นธรรมชาติ เช่น หุบเขา ผืนป่า ทะเล ลำธาร หมู่เกาะ เป็นต้น และพื้นที่ สถานที่ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคาร ตึก บ้าน โบราณสถาน ย่านเมืองเก่า รีสอร์ท โรงแรม ตลาด สนามบิน ร้านอาหาร เป็นต้น โดยพื้นที่ สถานที่ที่ท่องเที่ยว จะถูกมองว่า เป็นที่ที่น่าสนใจตาตื่นใจในสายตาของนักท่องเที่ยวที่มาจากต่างถิ่น และด้วยรายการวีวไฟน์เดอร์ เป็นรายการที่ถ่ายทำที่สถานที่จริง ภาพจึงเป็นไปตามลักษณะของพื้นที่

นอกจากนี้ รายการวิวไฟน์เดอร์มักใช้ภาพที่เหมาะสมกับความแตกต่างของลักษณะพื้นที่ โดยสถานที่เดียวกัน แต่รายการสามารถนำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจในแง่มุมที่ต่างกัน และบรรยากาศที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะรายการมีความเป็นตัวของตัวเอง ในการเสนอภาพ ทำให้ผู้ชมสนุกสนานและได้รู้จักสถานที่นั้นอย่างละเอียด ด้วยภาพที่รายการนำเสนอไว้ การเลือกใช้ภาพ มุมกล้องต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพสร้างสรรค์ขึ้นอยู่กับแนวคิด เนื้อหาของรายการ ความแตกต่างของลักษณะพื้นที่ รวมทั้งการออกแบบสร้างสรรค์ของผู้ผลิตรายการและช่างภาพที่ปฏิบัติงานร่วมกัน มุ่งเน้นจูงใจให้ผู้ชมรายการคล้อยตามและเกิดภาพอย่างชัดเจน เพื่อเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่พร้อมกับรายการ ภาพที่เหมาะสมกับความแตกต่างของลักษณะพื้นที่ในรายการวิวไฟน์เดอร์นั้น จุดเด่นที่สำคัญของรายการคือ ภาพให้ตระหนักอยู่เสมอว่า ผู้ชมนั่งชมอยู่หน้าจอโทรทัศน์ไม่ได้ลุกออกไปเที่ยว ดังนั้น ภาพ คือสิ่งที่ทำให้ผู้ชมอยากไปเที่ยว และเป็นความสำเร็จของรายการ เน้นการเล่าเรื่องเหตุการณ์ภาพสามารถเล่าเรื่องได้ด้วยตัวเอง

3.4 ลักษณะเด่นของภาพในรายการวิวไฟน์เดอร์

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ลักษณะเด่นของภาพในรายการวิวไฟน์เดอร์ คือ ภาพจริง มีความสวย ความเป็นธรรมชาติ การตัดภาพเร็ว นำเสนอด้วยการเปลี่ยน Shot ภาพอย่างรวดเร็ว เป็นการเร่งความสนใจของผู้ชมให้เกิดความรู้สึกอยากรู้ อยากติดตามเนื้อหาของรายการ เป็นการสื่อความหมายถึงความเร็วของเหตุการณ์ และยังเป็นการช่วยเพิ่มความตื่นเต้นต่อเรื่องราวในรายการ นอกจากนี้ ยังพบว่า โดยทั่วไปการเชื่อมเหตุการณ์ เวลา สถานที่ในรายการวิวไฟน์เดอร์ เพื่อให้ผู้ชมมีความรู้สึกถึงเรื่องราวที่นำเสนอเป็นเรื่องราวเดียวกัน ใช้การลำดับภาพ เพื่อบอกเรื่องราว ผู้ชม คนดูจะรู้เรื่อง เข้าใจ หรือสนุกสนานกับภาพที่ปรากฏในรายการ ลักษณะเด่นของภาพอีกอย่างหนึ่งในรายการวิวไฟน์เดอร์ คือ การเปลี่ยนจากภาพหนึ่งไปยังอีกภาพหนึ่งของรายการ โดยการลำดับสิ่งที่ถ่ายไว้เข้าด้วยกัน เรียกว่า การตัดต่อ ถือเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งหมดของเรื่องราวในรายการ

3.5 การสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวกล้องในรายการวิวไฟน์เดอร์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การบันทึกภาพของรายการวิวไฟน์เดอร์เพื่อให้ได้ภาพเคลื่อนไหว นั้น ไม่ใช่เรื่องยุ่งยาก แต่การที่จะทำให้ภาพเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพ มีเนื้อหาสาระที่ต้องการได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ เพื่อสื่อความหมายออกมาให้เป็นภาพได้อย่างครบถ้วน นับว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยากพอสมควร ภาพทุกช่วงที่ปรากฏในรายการนอกจากจะสื่อความหมายให้เข้าใจ ยังจะต้องสร้างเสริมองค์ประกอบอื่นๆ อีกมากมาย เพื่อสร้างบรรยากาศให้เกิดอารมณ์ จินตนาการ และช่วยดึงดูดให้ผู้ชมคล้อยตาม สนใจอย่างต่อเนื่อง การสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวกล้องในรายการวิวไฟน์เดอร์ พบว่า คำเนื้ถึงบทบาทของผู้ชม ในขณะที่ชมรายการวิวไฟน์เดอร์ ผู้ชมจะมีความรู้สึกต่อภาพที่ได้เห็น บางครั้งเหมือนกับว่าผู้ชมได้เข้าไปในสถานที่ต่างๆ หรือมีอิริยาบถเกิดขึ้นตามภาพต่างๆ ซึ่งจะทำให้ผู้ชมเคลิบเคลิ้มติดตามชมอย่างราบรื่น ต้องอาศัยเป็นความชาญฉลาดของผู้กำหนดภาพในการนำเสนอในรายการ รวมถึงมีการนำเสนอภาพรูปแบบ แทนการได้เห็น เป็นลักษณะของการนำเสนอในรูปแบบแทนการได้เห็นสถานที่ต่างๆ ในรายการ โดยที่ตัวของผู้ชมเองไม่ได้มีส่วนร่วมไปกับสถานที่นั้นๆ ลักษณะของภาพที่ปรากฏเป็นแต่เพียงการแจ้งหรือบอกให้ผู้ชมได้ทราบว่าคืออะไร ที่ไหน เมื่อไร และมีเรื่องราวอย่างไร ผู้ชมภาพมีความรู้สึกเหมือนมาสังเกตการณ์ นอกจากนี้ รายการวิวไฟน์เดอร์ มีการนำเสนอภาพ รูปแบบดึงผู้ชมเข้ามาพัวพันกับสถานที่ เป็นวิธีการดึงผู้ชมเข้ามาร่วมในเหตุการณ์ของภาพในช่วงนั้นๆ โดยใช้กล้องวางในตำแหน่งแทนสายตาของผู้แสดง ทำให้ผู้ชมรู้สึกเข้ามาพัวพันหรืออยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย และยังมีกรนำเสนอภาพรูปแบบการรับรู้อย่างใกล้ชิด โดยส่วนมากจะใช้ระหว่างบุคคลกำลังสนทนากัน กล้องจะถ่ายผ่านไหล่ ของบุคคลหนึ่งไปยังหน้าของอีกบุคคลหนึ่งที่มองมายังทิศทางของบุคคลที่ถูกถ่ายผ่านไหล่ ภาพลักษณะนี้จะสร้างให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกได้อยู่ใกล้เหตุการณ์

ด้านการเคลื่อนกล้อง พบว่า มักเป็นการเคลื่อนกล้องแบบไม่มีแบบแผน ลักษณะการเคลื่อนกล้องขึ้นอยู่กับลำดับการเล่าเรื่อง โดยไม่มีแบบแผนที่ชัดเจน มักเป็นการเคลื่อนกล้องด้วยวิธี Handheld ซึ่งยอมรับการสั่นไหว (Jerk) เป็นการสื่อถึงความเคลื่อนไหว รวดเร็ว มีชีวิตชีวา ซึ่งมีความสอดคล้องกับบรรยากาศและอารมณ์ของการท่องเที่ยวในรายการวีวไฟน์เดอร์ การกำหนดการเคลื่อนไหวที่เกิดจากการทำงานของกล้อง นับได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของกล้องไปพร้อมกับการบันทึกภาพ จะมีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะภาพรูปแบบ และเนื้อหาของการนำเสนอภาพไปด้วย ในรายการวีวไฟน์เดอร์ พบว่า มีการเคลื่อนไหวกล้องที่มีเหตุผล และมีความเชี่ยวชาญ เป็นส่วนช่วยเสริมภาษาของภาพและผู้ชมเกิดบทบาทร่วมที่เป็นจริงมากขึ้นกับการนำเสนอภาพในช่วงนั้นการเคลื่อนไหวกล้อง โดยในรายการใช้การเคลื่อนกล้องเพื่อสื่อความหมายต่าง ๆ ดังนี้

- การแพน (Pan) เป็นวิธีการเคลื่อนที่กล้องถ่ายในลักษณะการส่ายกล้องเคลื่อนที่ไปในแนวนอนหรือแนวราบ มีทั้งเริ่มจากซ้ายไปขวา หรือจากขวาไปซ้าย เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์หรือเกิดเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ถ่ายสองสิ่งอยู่ห่างกัน หรือพื้นที่ของการถ่ายที่แยกอยู่ห่างกัน เช่น จากภูเขาฝั่งหนึ่งไปยังภูเขาอีกฝั่งหนึ่ง

- การซูม (Zoom) สามารถเปลี่ยนขนาดภาพขณะกำลังบันทึกภาพโดยไม่ต้องเคลื่อนไหวกล้องหรือเปลี่ยนตำแหน่งการตั้งกล้อง ในรายการจะมีทั้งลักษณะการเปลี่ยนขนาดภาพ จากภาพขนาดเล็กมูมกว้างมาเป็นมูมแคบเรียกว่า Zoom in ถ้าตรงข้ามกันจะเรียกว่า Zoom out ผลที่เกิดในความรู้สึกของผู้ชมคือ จะรู้สึกว่ามีสิ่งที่ถ่ายถูกดึงเข้ามาใกล้ตัวหรือถอยห่างออกไป เกิดการเคลื่อนไหวขึ้นในภาพ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงขนาดของภาพอย่างต่อเนื่อง ในการซูมนั้น เพื่อต้องการให้ผู้ชมโฟกัสกับวัตถุนั้น ให้เห็นรายละเอียดของสิ่งที่โฟกัสได้อย่างชัดเจน และเปลี่ยนขนาดของวัตถุอย่างช้าๆ เพื่อทำให้น่าสนใจหรือให้คนดูตื่นตันทื่นตาตื่นใจ เช่น ภาพสิ่งของ ภาพที่อยู่ระยะไกล จะใช้วิธี Zoom in เพื่อให้รู้สึกภาพอยู่ใกล้ตัว และเห็นชัดมากขึ้น

- การทิลท์ (Tilting) เป็นการเคลื่อนไหวกล้องอีกลักษณะหนึ่ง เช่นเดียวกันกับการแพนแต่เป็นการแพนโดยวิธีการเคลื่อนกล้องในแนวตั้ง วิธีการถ่ายภาพในแบบการทิลท์กล้องถ่ายยังคงรักษาระดับตำแหน่งความสูง - ต่ำคงที่ จะเปลี่ยนแปลงไปก็แต่เพียงมุมการบันทึกภาพเท่านั้น ที่ถูกขยับไปในองศาที่สูงขึ้นกว่าเดิมหรือองศาถูกกดต่ำกว่าเดิม ซึ่งกระทำได้โดยการกระดกกล้องถ่ายภาพขึ้นหรือค่อยๆ กดกล้องให้มุมรับภาพลงต่ำ ในระหว่างการถ่ายทำ ถ้าหากในขณะที่ทำการถ่ายภาพผู้ถ่ายกระดกกล้องถ่ายภาพให้สูงขึ้นกว่าระดับเดิมจะโดยเหตุผลของการนำเสนอภาพเพื่อผลในการได้ก็ตาม เรียกกันว่า ทิลท์ - อัป (Tilt - up) และในทางกลับกัน ถ้าหากกดกล้องให้มุมรับภาพค่อยๆ เปลี่ยนในทิศทางที่ต่ำลงกว่าเดิม เรียกว่า ทิลท์ - ดาวน์ (Tilt - Down) มักจะใช้ในฉากที่ต้องการให้เห็นความสูง แต่ไม่สามารถเคลื่อนตามเส้นตรงได้ เพราะเกินรัศมีกล้อง เช่น ถ่ายตึก อาคารสูง เป็นต้น

- การทรักต์ (Trucking or Tracking) ทิศทางของการทรักต์ จะใช้การเคลื่อนกล้องในแนวทางข้างเคียงสิ่งที่ถ่าย ในบางกรณี การเคลื่อนที่ของกล้องอาจไม่เป็นแนวตรงแต่จะเคลื่อนในลักษณะเฉียงโค้ง การนำเสนอภาพในรูปแบบการทรักต์จะใช้การเคลื่อนที่ตามขนานกับสิ่งที่ถ่ายอาจเป็นระดับการเคลื่อนไหวที่คู่เคียงกันไป หรือตำแหน่งของกล้องล้ำหน้า วัตถุเคลื่อนที่ตาม นอกจากนี้ รายการวีวไฟน์เดอร์ยังนำมาใช้เพื่อการเปลี่ยนตำแหน่ง และทิศทางของกล้องเพื่อกำหนดรูปแบบ ของการนำเสนอภาพในแนวทางใหม่ เป็นการหลีกเลี่ยงความซ้ำซากน่าเบื่อหน่ายของสิ่งที่ถ่าย จะช่วยให้เกิดการเคลื่อนไหวในเรื่องมิติ และความลึกของภาพ

อภิปรายผลการศึกษา

1. ลักษณะการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนกล้องในรายการสารคดีท่องเที่ยว ตามแนวคิดภาษาภาพเชิงเทคนิค และแนวคิด The good eye ที่มีการจัดวางจุดสนใจ จัดวางภาพบุคคลลักษณะเต็มตัว ครึ่งตัว และเน้นเฉพาะใบหน้า มีการใช้ฉากหลังเป็นสถานที่จริง มีบุคคลอื่นอยู่ในสถานที่ แสดงถึงความเป็นธรรมชาติ การถ่ายจากสถานที่จริง การใช้การย้อนแสงหรือเงาเมิด เป็นภาพแนวซิลูเอท มีการใช้รูปทรงที่เน้นให้เห็นรายละเอียด 3 มิติ คือ ความกว้าง ความสูง ความลึก มีการใช้เส้น เป็นตัวนำไปสู่จุดเด่น หรือจุดสนใจของภาพ และมีการจัดวางภาพตามลักษณะของกฎสามส่วน

สอดคล้องกับ สุเมธ สุวรรณเนตร (2556) ศึกษาเรื่อง การคิดสร้างสรรค์ภาพเพื่อสื่อความหมายของช่างภาพสารคดีโทรทัศน์ โดยในเรื่ององค์ประกอบภาพ พบว่า รายการสารคดีโทรทัศน์ยึดเนื้อหาของงานเป็นหลัก และสื่อความหมายโดยใช้อารมณ์ของภาพ ความสวยงาม การจัดแสง จะใช้แสงโดยอิงกับธรรมชาติเป็นหลัก ไม่เกินจากความเป็นจริง และใช้เนื้อหาของงานเป็นหลัก การเลือกใช้อุปกรณ์จะพิจารณาจากลักษณะเนื้อหาของงาน รวมถึงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและความถนัดส่วนตัวในการควบคุมอุปกรณ์ของช่างภาพ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ดำเนิน ยอดมิ่ง (2543) ในเรื่ององค์ประกอบในการถ่ายภาพ คือ การมีรูปทรง รูปร่าง กฎสามส่วน เส้น ฉากหน้าฉากหลัง เช่นเดียวกับผลการวิจัยนี้

ด้านการเคลื่อนไหวกล้อง รายการวิวโฟว์เดอรัมีการเคลื่อนไหวกล้องด้วยการแพน การซูม การทิลท์ และการตั้งกล้อง สอดคล้องกับการศึกษาของ ดำเนิน ยอดมิ่ง (2543) ที่กล่าวว่า การกำหนดการเคลื่อนไหวที่เกิดจากการทำงานของกล้อง เป็นการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของกล้อง ไปพร้อม ๆ กับการบันทึกภาพและอาจมีผลทำให้ภาพเปลี่ยนแปลงลักษณะลีลา อารมณ์ รูปแบบและเนื้อหาของการนำเสนอภาพไปในขณะนั้น การเคลื่อนไหวกล้องที่มีเหตุผลและมีทักษะประสพการณ์จะเป็นส่วนช่วยในการสื่อความหมายด้วยภาพและผู้ชมเกิดบทบาทร่วมที่เป็นจริงมากขึ้นต่อการนำเสนอภาพในช่วงนั้น ๆ

ส่วนการใช้ตำแหน่งมุมกล้อง มีภาพมุมปกติ ตั้งกล้องระดับเดียวกับสิ่งที่ถ่ายหรือภาพมุมระดับสายตา ภาพมุม และมุมวัตถุ ภาพมุมสูง และภาพมุมข้ามไหล่ สอดคล้องกับการศึกษาของสุทัศน์ บุรีภักดี (2528) ในเรื่องมุมกล้อง ที่มีทั้งภาพมุมปกติ มุมต่ำ มุมสูง มุมแทนความรู้สึกผู้แสดง ตรงข้ามกับมุมวัตถุ และมุมข้ามไหล่ ซึ่งภาพแต่ละแบบสามารถสื่อความหมายได้เช่นเดียวกับผลการวิจัยนี้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ภูมิพัฒน์ วรเจริญสิทธิ์ (2553) ที่ได้ศึกษาความหมายและแก่นจินตนาการของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อภาพถ่ายโฆษณาอินส์ตีวียาส์แนวเหนือจริง พบว่า หนึ่งในวิธีการสร้างความหมายให้กับภาพถ่ายโฆษณาอินส์ตีวียาส์ คือการใช้มุมกล้อง

2. ลักษณะพื้นที่ที่เหมาะสมกับการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวกล้องในการถ่ายทำรายการสารคดีท่องเที่ยว ภาพที่เหมาะสมกับความแตกต่างของลักษณะพื้นที่ในรายการวิวโฟว์เดอรั เป็นรายการที่ถ่ายทำที่สถานที่จริง ภาพจึงเป็นไปตามลักษณะของพื้นที่ นอกจากนี้ รายการมักใช้ภาพที่เหมาะสมกับความแตกต่างของลักษณะพื้นที่ในเรื่องลักษณะพื้นที่ที่เหมาะสมกับการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวกล้องสอดคล้องกับการศึกษาของ เอมอร ศษเสนี (2536) ที่กล่าวว่า การนำเสนอเนื้อหาารายการ ไม่ว่าจะเป็นการเขียนบท หรือการถ่ายภาพ ต้องใช้การสื่อความหมายที่มีลีลา น่าสนใจ เพื่อทำให้ผู้ชมเกิดความรื่นรมย์ และได้รับทั้งความรู้และความเพลิดเพลินในคราวเดียวกัน

ด้านการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวกล้องในรายการวิวโฟว์เดอรั ที่พบว่า คำนึงถึงบทบาทของผู้ชม มีการนำเสนอภาพรูปแบบแทนการได้เห็น มีการนำเสนอภาพรูปแบบดึงดูดผู้ชมเข้ามาพัวพันกับสถานที่ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุทัศน์ บุรีภักดี (2528) ที่กล่าวถึง หลักเกณฑ์การถ่ายภาพเพื่อสื่อความหมาย โดยให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้ชม (Audience Role) จะทำให้ผู้ชมเคลิบเคลิ้มติดตามชมอย่างลื่นไหล การนำเสนอภาพรูปแบบแทนการได้เห็น (Objective Shot) ผู้ชมภาพมีความรู้สึกเหมือนมาสังเกตการณ์การนำเสนอภาพรูปแบบดึงดูดผู้ชมเข้ามาพัวพันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (Subjective shot) ใช้กล้องวางในตำแหน่งแทนสายตาของผู้แสดง ทำให้ผู้ชมเข้ามาอยู่ในเหตุการณ์นั้น และการนำเสนอภาพรูปแบบการรับรู้อย่างใกล้ชิด (Point of view shot) จะสร้างให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกได้อยู่ใกล้เหตุการณ์ นอกจากนี้ สอดคล้องกับ กุลนารี เสือโรจน์ (2561 หน้า 52) ที่กล่าวถึง เทคนิคการสื่อสารด้วยภาพและเสียงในรายการสารคดีโทรทัศน์ พบว่าองค์ประกอบที่สำคัญ คือกลุ่มองค์ประกอบด้านภาพ ได้แก่ ขนาดภาพ การเคลื่อนไหว มุมกล้อง มุมมอง ผู้สร้างสรรค์ต้องวิเคราะห์ความหมายแฝงที่อยู่ในองค์ประกอบภาพ โดยพิจารณาร่วมกับบทเสียงบรรยายและการสื่อความหมายผ่านภาษาภาพ เช่นเดียวกับผลการวิจัยนี้

ข้อเสนอแนะ

- 1.รายการวิวโฟน์เดอร์ มีลักษณะการสื่อความหมายด้วยการเคลื่อนไหวที่สามารนำไปปรับใช้ในรูปแบบรายการประเภทอื่นๆ ได้ เช่น รายการสารคดี
- 2.ควรมีการศึกษารายการท่องเที่ยวอื่นๆ เพื่อให้เห็นการเคลื่อนไหวเพื่อสื่อความหมายของรายการ เพราะรายการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีเป็นจำนวนมาก และมีช่องทางในการนำเสนอที่หลากหลาย เช่น หนังสือ นิตยสาร ภาพยนตร์ สื่อโซเชียลมีเดีย
- 3.ควรมีการศึกษาผู้ผลิตรายการท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อให้เห็นมุมมองการเคลื่อนไหวเพื่อสื่อความหมาย ซึ่งอาจมีความแตกต่างจากผลการศึกษาที่พบ เป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

- กนกรัตน์ ยศไกร. (2551). *การถ่ายภาพเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- กุลนารี เสือโรจน์. (2561). *หลักการเขียนบทเสียงบรรยายภาพสำหรับรายการสารคดีทางโทรทัศน์*. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดำเนิน ยอดมิ่ง. (2543). *ภาษาโทรทัศน์*. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์นันทกานต์.
- निया บิลยะแม, มาโนช ดินลานสกุล และพัชลินจ์ จินนุ่น. (2559). การประกอบสร้างเนื้อหาในสารคดีเชิงสถานที่ของอเนก นาวิกมูล. *การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9*. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ภูมิพัฒน์ วรเจริญสิทธิ์. (2553). *ความหมายและแก่นจินตนาการของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อภาพถ่ายโฆษณาอีสต์วอยส์แนวเหนือจริง (Unpublished Master's Thesis)*. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยรังสิต,
- สุทัศน์ บุรีภักดี. (2528). *ถ่ายภาพและภาพยนตร์*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คุรุสภา (ลาดพร้าว) (2528).
- สุเมธ สุวรรณเนตร. (2556). การคิดสร้างสรรค์ภาพเพื่อสื่อความหมายของช่างภาพสารคดีโทรทัศน์. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 6(2), 342-349.
- เอมอร คชเสนี. (2536). *รายการสารคดีทางวิทยุเพื่อคุณภาพชีวิตของเยาวชน*. สารนิพนธ์ วารสารศาสตร์บัณฑิต. สาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,